

Vantaan nuorisovaltuuston lausunto Vantaan kaupungin budjettineuvotteluista

Alati muuttuvassa maailmantilanteessa Vantaan kaupungin yksi merkittävimmistä paikallisista ongelmista on nuorten pahoinvointi. Nuorten arki ei välttämättä koostu monesta tekijästä, mutta isona osana elämää on koulunkäynti ja yhteiskunnan tarjoama turvaverkko. Budjetin päätökset vaikuttavat siis vantaalaisten nuorten elämään merkittävästi. Innovatiivista, kasvavaa ja kehittyvää kaupunkia eivät rakenna pahoinvoivat nuoret. Siksi nuorisovaltuusto lähestyy budjettia nuorisolähtöisesti.

Vantaan nuorisovaltuusto ilmaisee oman kantansa budjettiin lausunnon muodossa. Lausunnossa nostetaan esiin asioita, joita vantaalaiset nuoret toivovat otettavan huomioon kaupungin budjettia laadittaessa. Usein aikuiset päättäjät puolustavat ja puhuvat nuorten puolesta, mutta tässä lausunnossa kuuluu nuorten oma ääni ja toivomukset ilman aikuisten sanoitusta. Toivomme, että kaupungin päättäjät hyödyntävät nuorten mielipiteitä muodostaessaan omia kantojaan.

Toimiva ja tukea tarjoava oppimisympäristö

Koulut ovat hyvä paikka tavoittaa lähes kaikki lapset ja nuoret. Siksi myös vantaalaisiin kouluihin täytyisi saada lisää helposti lähestyttävää ja turvallisia aikuisia. Jokaiselle nuorelle tulisi taata edes yksi turvallinen aikuinen, joka on tavoitettavissa vuoden jokaisena päivänä. Tällöin kukaan ei jäisi yksin hädän hetkellä. Vantaan on mahdollista rakentaa turvaverkko jokaiselle vantaalaiselle lapselle ja nuorelle.

Nuorisovaltuusto on varma, että useita koulujen ongelmia kuten levottomuutta ja oppimisvaikeuksia helpottaisi ryhmäkokojen pienentäminen merkittävästi. Tällä muutoksella tuettaisiin sekä oppilaiden että opettajien hyvinvointia. Pienemmät ryhmät mahdollistavat paremman mahdollisuuden oppilaille oppia, sekä parantavat opettajien työskentelyrauhaa. Vaikka ryhmäkokojen pienentäminen vaatii resursseja, se vähentää niiden tarvetta muualta, koska ryhmänhallinta ei kuluta opettajien aikaa samalla tavalla. Jotta ryhmäkokojen pienentäminen ja oppilaitoksissa olevien hyvinvoinnin takaaminen onnistuisi, vaatisi se tarpeeksi resursseja. Oppilaitoksiin tarvitaan tarpeeksi pätevää henkilöstöä ja opettajien työkuorman helpottamista.

Kouluväkivalta, koulukiusaaminen ja häirintä ovat vakavia ilmiöitä. Jotta kaikki pystyvät suhtautumaan asiaan oikein, tarvitsemme koulujen henkilökuntaan aikuisia, joilla on työkalut puuttua tilanteisiin. Tätä voisi edistää henkilökunnalle suunnatuilla koulutuksilla. Niissä tulisi perehtyä myös yleistyneisiin kiusaamisen muotoihin kuten rasismiin, vähemmistöjen syrjintään, henkilökohtaisen tilan koskemattomuuteen ja nettikiusaamiseen. Jos henkilökunta ei tiedä kuinka heidän tulisi suhtautua tai puuttua tilanteisiin, emme usko, että tapaukset käsiteltäisiin oikein tai heillä olisi kykyä johtaa esimerkillään. Mikäli kouluissa olisi ihminen, jonka työ keskittyisi kiusaamisen ja häirinnän aktiiviseen ehkäisyyn ja puuttumiseen, ei huonolle käytökselle jäisi yhtä paljon tilaa. Siksi kouluvalmentajia tulisi olla jokaisessa koulussa.

Elämää tukeva oppimisympäristö kannustaa myös liikkumaan. Mitä aikaisemmin lapsi tottuu liikunnallisiin elämäntapoihin, sitä helpompi ne ovat omaksua. Eri kodeissa liikkumiseen suhtaudutaan eri tavoin, joten on tärkeää, että koulu huolehtii lasten saavan tarpeeksi liikuntaa. Siksi liikunnanopetusta täytyy maksimoida mahdollisuuksien mukaan. Myös nykysuositusten mukaiseen työergonomiaan pitäisi kiinnittää entistä enemmän huomiota pyrkimällä opettamaan ja opiskelemaan seisten ja/tai liikkuen. Lisäksi opetusta tulisi mahdollisuuksien mukaan järjestää ulkotiloissa.

Toinen merkittävä asia elämää tukevassa oppimisympäristössä on ruokailumahdollisuudet. Lähiaikoina Vantaalla on noussut paljon keskusteluun huoli siitä, että kouluruokailun ajankohta eikä pituus ole oppijalle suotuisa. Osassa kouluista pienen ruokailutilan ja suuren opiskelijamäärän takia joudutaan kohtaamaan tilanteita, joissa pienikin lapsi saattaa joutua menemään syömään heti tultuaan kouluun, vaikka pitkäkin koulupäivä olisi vielä edessä. Myöskin kouluruokailun pituudesta on noussut huolta, sillä pitkien ruokailujonojen takia välillä todellinen ruokailuaika jää kovin lyhyeksi. Tärkeää on myös huomioida osan oppilaista erityistarpeet kouluruokailunkin osalta. Kokonaisuudessaan olisi siis tärkeää tarkastella kouluruokailun aika- ja tilaresursseja. Lisäksi vielä merkittävämpää on kouluruokailun laadun parantaminen. Nykyisessä tilassaan monen nuoren mielestä kouluruoka on syömäkelvotonta.

Kehitettävää on lisäksi suomen kielen opetuksen toteutuksessa. Etenkin suomi toisena kielenä -opetuksessa on hyvin eri tasoisia oppilaita, mikä heikentää joidenkin oppilaiden oppimistuloksia. Osalle opiskelijoista tehtävät ovat liian helppoja, kun taas osalle tehtävät tuottavat huomattavan paljon vaikeuksia. Esimerkiksi tällaisissa tapauksissa voisi tarkastella tasoryhmien tarpeellisuutta opetuksen parantamiseksi. Toinen huolenaiheemme kohdistuu Vantaan valmistavaan opetukseen. Valmistavan opetuksen tarkoitus on kehittää oppilaan suomen kielen taitoja, jotta oppiminen suomen kielellä olisi mahdollista. On myös sääli, että valmistavan opetuksen piirissä olon aikaa on Vantaalla rajoitettu. Valmistavaa opetusta tulisi voida tarjota pidempään, jotta oppilaan valmiudet siirtyä yleisopetukseen saataisiin todella turvatuksi.

Viime aikoina monia opiskelijoita on puhututtanut hallituksen suunnittelemat leikkaukset toisen asteen maksullisuutta kohtaan. Nuorisovaltuusto on sitä mieltä, että Vantaan tulee taata, jokaiselle opiskelijalle mahdollisuus suorittaa toinen aste jatkossakin loppuun maksuttomana. Ei ole oikeudenmukaista, että kaikilla ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia opiskella toisen asteen tutkintoa loppuun.

Innovaatioiden Vantaa syntyy innovoivista nuorista

Vantaan taloudellinen ja kulttuurinen tulevaisuus on kiinteästi sidoksissa sen nuorison luovaan voimaan ja yrittäjähenkisyyteen. Kuten Otaniemi on noussut merkittäväksi teknologian ja innovaatioiden keskuksiksi, Vantaa tarvitsee oman keskuksensa, jossa nuoret voivat vapaasti jakaa ideoita, kokeilla uusia konsepteja ja kasvattaa startup yrityksiään. Oppimiskampus voisi toimia juuri tällaisena innovaatioiden kehtona, kunhan resurssit ja tuki ohjataan oikein.

Kuvitelkaamme, kuinka Vantaalta käsin syntyneet startupit kasvavat ja loistavat kansainvälisesti, pitäen kuitenkin pääkonttorinsa Vantaalla. Nämä paikalliseen kulttuuriin juurtuneet yritykset omaisivat globaalin ulottuvuuden ja toisivat kaupunkiin kansainvälistä osaamista sekä investointeja. Osaajat voisivat myös muodostaa siltoja muihin maailman metropoleihin, tehdä Vantaasta merkittävämmän kaupungin liike-elämässä ja houkutella lisää nuoria innovaattoreita sekä yrityksiä Vantaalle. Tämä ei vain vahvistaisi Vantaan asemaa Suomessa, vaan nostaisi kaupungin tasoa maailmanlaajuisesti.

Kasvava Vantaa

Vantaa kukoistaa väestönkasvun ja kulttuurisen monimuotoisuuden myötä. Suomen mittakaavassa suuri osa väestönkasvustamme koostuu muista kuin kantasuomalaisista väestöryhmistä. Monikulttuurisuus on Vantaan vahvuus ja voimavara, rikastaen kaupungin sosiaalista ja kulttuurista ilmapiiriä. Tämän monimuotoisuuden kukoistamiseksi on keskeistä, että kehitys kohdistuu tasaisesti eri alueille. Samalla täytyy varmistaa, että yksikään kaupunginosa ei jää varjoon, eikä segregatiota pääsisi syntymään.

Kun Vantaa jatkaa laajentumistaan, on tärkeää pitää fokus alueellisessa tasa-arvossa, jotta jokainen vantaalainen tuntee itsensä osaksi yhteisöä. Tämä tarkoittaa investointeja koulutukseen, liikenteeseen ja vapaa-ajan palveluihin kaikissa kaupunginosissa. Vantaan eri kaupunginosien synergia ja keskinäinen yhteistyö varmistavat sen, että kaupunki ei vain kasva, vaan kukoistaa ja säilyttää sosiaalisen koheesionsa.

Suunnitellessa Vantaata, jossa nuoret tulevaisuudessa asuvat, tulee meidän kiinnittää huomiota myös ympäristöarvoihin. Vielä sadankin vuoden päästä uusien sukupolvien pitää pystyä ihailemaan vantaalaista luontoa. Emme voi loputtomasti kaataa metsää uusien asuinalueiden tieltä vaan meidän pitää kehittää nykyisiä keskustojamme ja rakentaa niitä korkeammalle. Tämä tulee huomioida erityisesti kehitettäessä kasvavia kaupunkikeskuksiamme.

Uutta rakentaessa on talouden kuin ympäristönkin kannalta erittäin tärkeää huomioida myös laatu ja tietynlainen ajattomuus. 2020-luvulla rakennetun rakennuksen, niin koulun kuin asuinkerrostalonkin, elinkaari pitää pyrkiä maksimoimaan. Tämän saavuttamiseksi tarvitaan laadukkaampaa rakentamista esimerkiksi Vantaalla aina piinaavien homeongelmien ehkäisemiseksi. Toisekseen on huomioitava taloa suunniteltaessa, että se todennäköisimmin sopisi kehittyvään kaupunkikuvaan vielä useamman vuosikymmenenkin jälkeen.

Kouluruoka kaipaa edelleen korjausta

Kouluruoka on keskeinen osa koululaisten päivittäistä elämää. Pitkien koulupäivien aikana on olennaista, että opiskelijat saavat riittävästi energiaa ylläpitääkseen keskittymis- ja opiskelukykyä koko koulupäivän ajan. Ruokailun laatu vaikuttaa suoraan siihen, kuinka hyvin opiskelijat pärjäävät koulussa. Erityisesti niiden lasten kohdalla, jotka tulevat vähävaraisista perheistä, kouluruoan rooli on korvaamaton.

Nuorisovaltuusto on tuonut ongelmaa esille jo vuosia. Viime vuosina kouluruokailuun onkin saatu lisärahoitusta. Valitettavasti merkittäviä muutoksia ei kouluruokailun laadussa olla vielä nähty, koska nuorilta tuleva palaute ei ole muuttunut mihinkään. Huoli kouluruuan laadusta onkin siis edelleen hyvin ajankohtainen. Vantaan pitäisi pystyä parempaan.

Vantaan koulujen tarjoama ruoka ei edelleenkään vastaa odotuksia ja siihen on saatava muutos. Tarvittavaan muutokseen vaadittaisiin merkittävä taloudellinen panos, eikä siltikään voitaisi varmistua sen tehokkuudesta. Siksi on todettava, että ainoa toimiva työkalu on palvelun tuottajamallin muuttaminen nuorille suotuisampaan ja aidosti palvelevampaan muotoon uudelleentarkastelemalla Vantin in-house asemaa ja kilpailuttamalla paras palveluntuottaja kuntamme nuorille. Kaupungin omistaman yhtiön erityisasema ei saisi olla este laadukkaalle kouluruoalle.

Terve ja turvallinen nuoruus

Vantaan kannattaa jatkossakin pyrkiä panostamaan mahdollisimman monipuoliseen kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan kehittämiseen. Useille nuorille kaupungin tarjoama harrastus- ja sivistystoiminta on ainutlaatuisen tärkeää. Kaikilla perheillä ei ole mahdollisuutta tarjota lapselle maksullista harrastusta tai ajanvietettä. Harrastamisella on useita positiivisia vaikutuksia elämään.

On tärkeää luoda nuorille polku terveiden elintapojen piiriin. Harrastustoimintaa pitää siis olla saatavilla läpi lapsuuden. Kaupungin tulee muistaa järjestää myös teini-ikäisiä, sekä nuoria aikuisia tavoittavaa harrastustoimintaa. Viikoittaiset matalan taloudellisen paineen asettavat harrastuskerhot, yksittäiset tapahtumat, sekä ilmaiset kaupungin tarjoamat harrastus- ja liikuntapaikat ovat osana luomassa terveempiä vantaalaisia.

Myös nuorisopalvelut ovat tärkeässä osassa vantaalaisten nuorten arkea. Nuorisotyöntekijöitä sekä nuorisotiloja täytyy olla saatavilla riippumatta asuinalueesta. Laadukas nuorisotyö tukee nuoria hankalissa elämäntilanteissa ja on osa turvaverkostoa. Nuorisopalveluiden avulla nuori pitäisi pystyä saattamaan asemaan, josta hän yhdessä ammattilaisten avustuksella voi lähteä rakentamaan tasapainoista tulevaisuutta. On myös tärkeää pitää huoli siitä, että nuorisotyötä tekevät ammattilaiset saavat kallisarvoisesta työstään riittävän suuren korvauksen.

Nuoret mukana päätöksentekoa

Vantaa osallistaa nuoria kaupungin päätöksenteossa tunnistetusti hyvin niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla vertailtuna. On kuitenkin harmillista, kuinka nuorisovaltuuston toiminnan laajuutta rajoittaa nuorisovaltuustolle varattu pieni budjetti. Olisi hienoa, jos nuorisovaltuusto pystyisi omatoimisesti osallistumaan kaikkia vantaalaisia nuoria erilaisten tapahtumien ja työryhmien avulla jatkossa paremmin. Se kuitenkin vaatisi suurempaa toimintaan varattu budjettia. Olisi myös kohtuullista nähdä korotus nuorisovaltuuston kokouspalkkioihin.

Vincent Joki

Vantaan nuorisovaltuuston puheenjohtaja

Vantaalla 10.5.2024

